

L.p. 15/W/16

Warszawa, dnia 20.04.2016r

**Szanowny Pan Wiceprezes Rady Ministrów
Jarosław Gowin
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego**

**Uwagi Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym
oraz niektórych innych ustaw
z dnia 31 marca 2016 r.**

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na Pana prośbę przekazaną w piśmie DP.1220.4.2016 z dnia 31 marca 2016 roku skierowaną do organizacji związkowych działających w sektorze nauki i szkolnictwa wyższego, Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” przedstawia uwagi do wybranych propozycji zmian ustawy. Wiele naszych uwag przekazanych w piśmie z dnia 14 marca br. nie zostało uwzględnionych. W szczególności istotne jest przywrócenie prawa do zawierania ponadzakładowych układów zbiorowych pracy. Jest ewenementem, niezgodnym z jakimkolwiek prawem, w tym międzynarodowym, aby pozbawić określoną grupę pracowników prawa do zawierania układów zbiorowych pracy. Przywrócenie tego prawa zapisanego i następnie skreślonego art. 152 jest sprawą priorytetową. Również w tej sprawie zwróciliśmy się do Prezydenta RP Andrzeja Dudy podczas kampanii wyborczej o ustosunkowanie się do braku podstawowego prawa pracowniczego. Prezydent zdecydowanie opowiedział się za jego przywróceniem. Tym bardziej teraz, kiedy Rząd porządkuje wiele spraw po swoich poprzednikach, ta sprawa wymaga naprawy.

Drugą niezwykle ważną sprawą są nasze uwagi związane z przedstawianą przez poprzedniego Ministra zachętą dotyczącą ubiegania się o certyfikat HR Excellence of Research. Aby uczelnie i jednostki naukowe mogły - zgodnie z prawem - występować o przyznanie im certyfikatu HR Excellence of Research, uważaliśmy, że prawo krajowe musi uwzględniać Zalecenie Komisji Unii Europejskiej (ZKE) z dnia 11 marca 2005 r. w sprawie Europejskiej Karty Naukowca (KN) oraz Kodeksu postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych (KP) (2005/251/WE), Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, L 75/67. Ponownie przedstawiamy Panu Ministrowi ten problem, szczegółowo opisany w piśmie KSN L.p.10/W/2016 z dnia 14.03.2016 r. Jednostki naukowe bezrefleksyjnie postępując w sprawie certyfikatu, bez zmian ustawowych, mogą narazić się na niedotrzymanie warunków umowy w projektach programu „Horyzont 2020”.

Odnosimy się pozytywnie do idei projektowanego zmniejszenia obciążeń regulacyjnych w systemie szkolnictwa wyższego i nauki oraz zmian porządkujących niektóre z przepisów dotyczących szkolnictwa wyższego i nauki. Przeciwnostawiają się one dotychczasowemu coraz większemu uszczegółowieniu prawa i kontroli. W takiej sytuacji, mniejszego skrupowania, można jednak zauważyć potrzebę posiadania i nazwania poziomu odniesienia, który umożliwiłby podejmowanie decyzji zgodnych z ogólną intencją ustawodawcy. Zakładamy, że tą intencję wyraża pierwsza z proponowanych uwag szczegółowych, ponadto zgodna z Europejską Kartą Naukowca.

Mając na względzie nasze ostatnie spotkanie oraz uzgodnienia przyjęte w trakcie spotkania z Panem Sekretarzem Stanu prof. Aleksandrem Bobko podtrzymujemy wolę dalszych rozmów, szczególnie w obrębie zmian, tak ważnej dla obszaru Szkolnictwa Wyższego ustawy. Zwracamy się do Pana z prośbą o wyznaczenie daty uzgodnionego spotkania ze stroną związkową, na którym zostaną podjęte ostateczne decyzje dotyczące proponowanych zmian w prawie.

Mając nadzieję, na konstruktywną współpracę, poniżej zamieszczamy nasze uwagi szczegółowe dotyczące projektu zmian ustawy.

Uwagi szczegółowe

Proponuje się uzupełnić projekt o następujące zmiany w ustawie z dnia 27 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym:

- 1) **Art. 4 ust. 2** otrzymuje brzmienie:
„2. Uczelnie kierują się zasadami wolności nauczania, badań naukowych, twórczości artystycznej, **z poszanowaniem praw chroniących własność intelektualną oraz zachowaniem uznanych zasad i praktyk etycznych.**”
- 2) **Art. 49 ust. 9** otrzymuje brzmienie:
„9. Komisja może przetwarzać dane osobowe nauczycieli akademickich, **innych osób prowadzących zajęcia ze studentami**, studentów i doktorantów ocenianych uczelni w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań, o których mowa w ust. 1–4.”
- 3) **Art. 84 ust. 1** otrzymuje następujące brzmienie:
1. „Podstawowe jednostki organizacyjne uczelni, w tym jednostki zamiejscowe, tworzy, przekształca i likwiduje rektor **za zgodą** senatu.”
- 4) W **Art. 109** wprowadza się ust. 2 w brzmieniu
„**2. Zajęcia dydaktyczne ze studentami prowadzą nauczyciele akademicy i osoby zatrudnione w uczelni w charakterze nauczyciela akademickiego.**”
- 5) **Art.120 ust.1** otrzymuje brzmienie¹:
„1. Okres zatrudnienia na stanowisku asystenta osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora oraz okres zatrudnienia na stanowisku adiunkta osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora habilitowanego, a także warunki skracania i przedłużania oraz zawieszania tych okresów określa statut uczelni.”

Dodanie ust. 2 w brzmieniu:

„2. Do okresu, o którym mowa w ust. 1, nie wlicza się okresu zatrudnienia przed dniem 1 października 2013 r., na stanowisku adiunkta osoby nieposiadającej stopnia naukowego doktora habilitowanego.”

¹ Uzasadnienie w dołączonym liście KSN do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego L.P.16/W/2016

6) **Art. 124** otrzymuje brzmienie:

w ust. 1 uchyla się pkt 3)

ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„3. **Rektor może rozwiązać** za wypowiedzeniem stosunek pracy z mianowanym nauczycielem akademickim w przypadku otrzymania przez nauczyciela akademickiego, w okresie nie krótszym niż rok, dwóch kolejnych ocen negatywnych, o których mowa w art. 132 ust. 1 i 2.”

7) **Art. 125** otrzymuje brzmienie:

„Art. 125. Stosunek pracy z mianowanym nauczycielem akademickim może być rozwiązany również z innych przyczyn, po uzyskaniu **zgody** organu kolegialnego wskazanego w statucie uczelni.”

8) **W art. 151 dodaje się ust. 1a, który otrzymuje następujące brzmienie:**

„**1a.** Warunki wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni państwowej do czasu objęcia ich układem zbiorowym pracy lub regulaminem wynagradzania, określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, ustalając w szczególności:

1. wysokość minimalnej i maksymalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego w odniesieniu do poszczególnych stanowisk oraz wysokość i warunki przyznawania innych składników wynagrodzenia tak, aby wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w uczelni publicznej finansowanego z dotacji stacjonarnej, w poszczególnych grupach pracowników nie była niższa w relacji do przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego brutto w gospodarce narodowej prognozowanego z ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy. przy uwzględnieniu zasady, że wysokość indywidualnych stawek poszczególnych składników wynagrodzenia pracowników uczelni ustala rektor; i tak:

a) od dnia 1 stycznia 2017 r.:

- w grupie stanowisk profesorów od 240% prognozowanej miesięcznej kwoty wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej określonej na **rok 2017**,
- w grupie stanowisk docentów, adiunktów i starszych wykładowców, starszych kustoszy dyplomowanych, starszych dokumentalistów dyplomowanych, kustoszy dyplomowanych i dokumentalistów dyplomowanych, a także adiunktów bibliotecznych i adiunktów dokumentacji i informacji naukowej – od 160% prognozowanej miesięcznej kwoty wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej określonej na rok 2016,
- w grupie stanowisk asystentów, wykładowców, lektorów, instruktorów, asystentów bibliotecznych, asystentów dokumentacji i informacji naukowej – od 85% prognozowanej miesięcznej kwoty wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej określonej na rok 2016,
- w grupie pracowników niebędących nauczycielami akademickimi od 90% prognozowanej miesięcznej kwoty wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej określonej na rok 2016,

b) od dnia 1 stycznia **2018 r.:**

- w grupie stanowisk profesorów od 270% prognozowanej miesięcznej kwoty wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej określonej na rok 2018,
- w grupie stanowisk docentów, adiunktów i starszych wykładowców, starszych kustoszy dyplomowanych, starszych dokumentalistów dyplomowanych, kustoszy dyplomowanych i dokumentalistów dyplomowanych, a także adiunktów bibliotecznych i adiunktów dokumentacji i informacji naukowej – od 180% prognozowanej miesięcznej kwoty wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej określonej na rok 2018,
- w grupie stanowisk asystentów, wykładowców, lektorów, instruktorów, asystentów bibliotecznych, asystentów dokumentacji i informacji naukowej – od 100% prognozowanej miesięcznej kwoty wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej określonej na rok 2018,
- w grupie pracowników niebędących nauczycielami akademickimi od 110%,

prognozowanej miesięcznej kwoty wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej określonej na rok 2017,

c) od dnia 1 stycznia 2019 r.:

- w grupie stanowisk profesorów od 300% prognozowanej miesięcznej kwoty wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej określonej na rok 2019,

- w grupie stanowisk docentów, adiunktów i starszych wykładowców, starszych kustoszy dyplomowanych, starszych dokumentalistów dyplomowanych, kustoszy dyplomowanych i dokumentalistów dyplomowanych, a także adiunktów bibliotecznych i adiunktów dokumentacji i informacji naukowej – od 200% prognozowanej miesięcznej kwoty wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej określonej na rok 2019,

- w grupie stanowisk asystentów, wykładowców, lektorów, instruktorów, asystentów bibliotecznych, asystentów dokumentacji i informacji naukowej – od 110% prognozowanej miesięcznej kwoty wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej określonej na rok 2019,

- w grupie pracowników niebędących nauczycielami akademickimi od 120%, prognozowanej miesięcznej kwoty wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej określonej na rok 2019.”

6) **Art. 152.**otrzymuje brzmienie

1.„Ponadzakładowy układ zbiorowy pracy dla cywilnych pracowników uczelni publicznych ze strony pracodawców zawiera minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, a uczelni wojskowych, służb państwowych, artystycznych, medycznych oraz morskich – właściwy minister wskazany w art. 33 ust. 2.”

2. „Z dniem wejścia w życie układu zbiorowego pracy lub regulaminu wynagradzania przestają mieć zastosowanie przepisy wydane na podstawie art. 151 ust.1.”

Uwagi do zmian w przedłożonym projekcie ustawy:

1. zmiana 1b) w art. 2 zmiany w art. 2 ust. 1 pkt 18a w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym:
Od strony merytorycznej rozszerzenie dotychczasowego przepisu nie budzi zastrzeżeń, ale nie jest zgodne z deklarowanym przez projektodawcę zmian dążeniem do „odbiurokratyzowania” szkolnictwa wyższego.
2. zmiana 4a) w art. 9 ust. 1 i 2 w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym :
Całkowite uchylenie tych przepisów może spowodować chaos i nieporównywalność kształcenia na takich samych lub niemal analogicznych kierunkach studiów.
3. zmiana 4b) w art. 9 ust. 3 pkt 3 i 4 w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym:
Zmiana wcale nie „odbiurokratyzuje” dotychczasowych przepisów tylko obniża ich rangę, w praktyce przenosząc ich treść do dość swobodnie zmienianych przepisów w rozporządzeniach ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.
4. zmiana 9c) w art. 35 ust. 3 pkt 1 w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym:
Zmiana powoduje iluzoryczność sprawowania przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego nadzoru nad zgodnością przepisów statutu uczelni wyższej z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i innych ustaw.
5. zmiana 11a) w art. 45 ust. 3 pkt 7 w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym:

Opiniowanie Krajowych Ram Kwalifikacji w całkowitym ich oderwaniu od obszarów kształcenia stawia pod znakiem zapytania celowość i realność tej czynności.

6. Zmiana 12a) w art. 48a ust. 3-4a w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym:

Rozwinięcie i uszczegółowienie dotychczasowego przepisu ust. 3 jest niezgodne z deklarowanym przez projektodawcę zmian dążeniem do „odbiurokratyzowania” przepisów ustawy i funkcjonowania uczelni. Ponadto do oceny jakości kształcenia i kwalifikacji „innych osób” prowadzących zajęcia ze studentami (pkt. 3) potrzebne są narzędzia. Nie wiadomo, czy i kto ma je określić. Pomóc mogą nasze propozycje zawarte w uwagach szczegółowych 2) i 4).

Wydaje się, że proponowany przepis ust. 4a po zmianie brzmi tożsamo z dotychczas istniejącym przepisem. Nie widać potrzeby wprowadzania tej zmiany.

7. zmiana 12b) w art. 48 ust. 7 w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym:

Proponuje się brzmienie:

„7. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia, kryteria oceny programowej i oceny instytucjonalnej, uwzględniając potrzebę zapewnienia wysokiej jakości działalności podstawowej jednostki organizacyjnej **oraz innych jednostek dydaktycznych** uczelni, w tym jakości kształcenia.”

8. zmiana 15) w art. 96 ust. 1 pkt 3 w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym:

Uchylenie tego przepisu, regulującego tryb udzielania oraz tryb i zasady rozliczania dotacji, o której mowa w art. 94 ust. 1 pkt 10 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, może rodzić obawy, czy w praktyce w ten sposób nie zamierza się do ograniczenia lub likwidacji dostępu do tej dotacji.

9. zmiana 17) w art. 99 ust. 6 w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym:

Wykreślenie w tym przepisie wymogu podawania przez uczelnię informacji o wysokości kosztów ponoszonych przez nią w zakresie niezbędnym do świadczenia usług edukacyjnych, może sprzyjać niejasnościom w tym zakresie, a przez to ograniczeniu dotacji budżetowej na gwarantowane konstytucyjnie i ustawowo bezpłatne kształcenie na studiach stacjonarnych.

10. zmiana 20) w art. 105 pkt 3b w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym:

Proponowane wykreślenie obecnego ustawowego przepisu o wymogu rozliczania przez uczelnię publiczną w ramach jej działalności dydaktycznej, osobno kosztów kształcenia na studiach stacjonarnych i osobno na studiach niestacjonarnych, może sprzyjać nie deklarowanemu „odbiurokratyzowaniu” działalności uczelni, a bardziej wspomnianemu już ograniczeniu dotacji budżetowej na gwarantowane konstytucyjnie i ustawowo bezpłatne kształcenie na studiach stacjonarnych.

11. zmiana 21b) w art. 115 ust. 1b w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym:

Wykreślenie obecnego przepisu pozwalającego rektorowi zatrudnić na stanowisku profesora nadzwyczajnego lub profesora wizytującego osobę niespełniającą wymagań określonych odpowiednio w art. 114 ust. 2 i 3, jeżeli osoba ta uzyskała stopień naukowy doktora w Rzeczypospolitej Polskiej lub za granicą i przez co najmniej pięć lat kierowała samodzielnie zespołami badawczymi w innym państwie oraz posiada znaczące osiągnięcia naukowe, nie jest zapewne deklarowanym „odbiurokratyzowaniem” w tym zakresie, ale barierą dyskryminującą w zakresie możliwości zatrudniania osób działających naukowo

w krajach, w których nie nadaje się stopnia doktora habilitowanego lub tytułu naukowego profesora.

12. zmiana 30) w art. 195 ust. 4b w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym:

Wbrew deklarowanemu „odbiurokratyzowaniu” proponowana zmiana poszerza ustawowy wykaz wymogów prowadzenia studiów doktoranckich, pozostawiając nadal obszerne w tym zakresie rozporządzenie ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.

13. Art. 3 - zmiana 1) w art. 31 pkt 10 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym:

Nie są jasne korzyści mające wynikać z usunięcia z rozporządzenia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego wymogu określenia sposobu ogłaszania informacji o nadanych stopniach doktora i doktora habilitowanego oraz zakresu tych informacji.

14. Art. 7 - zmiana w art. 6 ustawy z dnia 25 września 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wspieraniem innowacyjności:

Projektowana zmiana budzi wątpliwości będące pochodną faktu, że wykreślenie obecnego przepisu pozwalającego rektorowi zatrudnić na stanowisku profesora nadzwyczajnego lub profesora wizytującego osobę niespełniającą wymagań określonych odpowiednio w art. 114 ust. 2 i 3, jeżeli osoba ta uzyskała stopień naukowy doktora w Rzeczypospolitej Polskiej lub za granicą i przez co najmniej pięć lat kierowała samodzielnie zespołami badawczymi w innym państwie oraz posiada znaczące osiągnięcia naukowe, nie jest zapewne deklarowanym „odbiurokratyzowaniem” w tym zakresie, ale barierą dyskryminującą w zakresie możliwości zatrudniania osób działających naukowo w krajach, w których nie nadaje się stopnia doktora habilitowanego lub tytułu naukowego profesora.

Z wyrazami szacunku

Przewodniczący
Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Bogusław Dołęga

Załącznik 1. List Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego wyjaśniający proponowane zmiany art. 120 ustawy PSW